

8) Myslitelné, smysluplné, subjektní

Pro filosofii není a nesmí být rozhodující to, co se jeví jako více či méně, přesněji či méně výrazně vymezená oblast „myslitelného“. Myslitelnost představuje jen jedno z tykadel z myšlenkové orientace ve světě, a to navíc tykadlo velmi proměnlivé ve vztahu k celkové myšlenkové atmosféře (klimatu), jež projevuje všechny znaky dějinné proměnlivosti. Filosofie musí sledovat stopy smyslu (či smysluplnosti) všude tam, kde se „vskutku“ vyjevují (ukazují), a v nutných případech rozšířit oblast myslitelného tak, aby mohla ono smysluplné myslit. Smysluplnost je zajisté závislá na subjektivním prostředkování, ale nikoliv na prostředkování subjektivním, tím méně jen myšlenkovém, či dokonce jen filosofickém. Myšlení (ani filosofické) není pro smysl (smysluplnost) ani konstituentem, ani garantem. Téma „život“ znamená proto pro filosofii významný korektiv všude tam, kde se dostává do nebezpečí subjektivismu. Právě proto se jeví Heideggerova filosofie jako stále ještě nedostačující krok pryč od německého idealismu a od Husserlova subjektivismu.

17. 9. 82